

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege
privind instituirea Ordinului Meritul pentru Energie, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Propunerea legislativă a fost inițiată în temeiul art. 74 alin. (1) din Constituția României, republicată, de un număr de deputați și senatori.

2.2. Descrierea situației actuale

Sectorul energetic reprezintă, pentru statul român, mai mult decât o simplă ramură industrială; el este o componentă fundamentală a suveranității, securității și prosperității naționale. Într-o lume definită de interdependențe complexe și de o tranziție globală către noi paradigme energetice, capacitatea unei națiuni de a-și asigura resursele, de a inova și de a-și proteja infrastructura critică devine un element definitoriu al forței sale. Prin urmare, recunoașterea publică, la cel mai înalt nivel, a excelenței, sacrificiului și viziunii manifestate în acest domeniu nu este doar un act onorific, ci o necesitate strategică.

Contextul actual este marcat de o complexitate fără precedent. Sectorul energetic românesc se află la intersecția dintre o moștenire istorică de pionierat, imperative geopolitice presante, angajamente ferme în cadrul tranziției energetice europene și o cursă accelerată pentru inovație tehnologică. În acest cadru, Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României oferă un mecanism robust pentru onorarea meritelor deosebite în diverse domenii de activitate. Propunerea legislativă privind instituirea Ordinului „Meritul pentru Energie” se înscrie organic în logica și spiritul acestei legi, având menirea de a completa o lacună evidentă în sistemul național de onoruri și de a oferi recunoașterea cuvenită unui domeniu vital pentru prezentul și viitorul României.

Contribuția României la dezvoltarea sectorului energetic global nu este una marginală, ci fondatoare. Faptele istorice atestă un rol de pionierat absolut, care a plasat spațiul românesc în epicentrul unei revoluții industriale ce avea să redefinească economia și geopolitica mondială. În anii 1856-1857, frații Mehedințeanu construiau la Ploiești prima rafinărie modernă din lume, o instalație care, deși rudimentară după standardele actuale, a marcat începutul prelucrării sistematice a țițeiului.

Această realizare a fost rapid dublată de o altă premieră mondială: în 1857, România a fost înregistrată oficial ca prima țară din lume în statisticile producției de petrol, cu o cantitate de 275 de tone, devansând actori consacrați de mai târziu, precum Statele Unite (1860), Rusia (1863) sau Persia (1913). În același an, Bucureștiul devenea prima capitală din lume iluminată public cu petrol lampant, un simbol vizibil al modernizării accelerate de noua resursă. Aceste evenimente nu sunt simple curiozități istorice, ci dovezi incontestabile ale unei capacități timpurii de inovare tehnică și viziune antreprenorială. Ele constituie certificatul de naștere al unei industrii care a alimentat progresul și conflictele secolului XX.

Această moștenire istorică nu este una pasivă, ci a generat un efect activ și de durată. Pionieratul din secolul al XIX-lea a condus la crearea unui ecosistem de cunoștințe tehnice și a unei culturi a inovației, a cărei cea

mai elocventă dovadă este înființarea, în 1904, la Câmpina, a primei Școli de maiștri sonori din lume. Această instituție a format generații de specialiști care nu doar au susținut dezvoltarea industriei autohtone, ci au transformat România într-un actor strategic global. Rezervele și expertiza sa au devenit o miză esențială în ambele Războaie Mondiale, fiind disputate de marile puteri și jucând un rol determinant în desfășurarea conflictelor. Astfel, contribuția energeticienilor români a depășit sfera economică, având implicații geopolitice profunde care au modelat istoria.

Dacă petrolul a proiectat România pe scena globală, electricitatea a modelat-o profund pe plan intern. La 12 noiembrie 1884, Timișoara scria o nouă pagină de istorie, devenind primul oraș din Europa continentală cu un sistem complet de iluminat public stradal electric. Punerea în funcțiune a celor 731 de lămpi incandescente cu filament de cărbune, alimentate de o rețea ce se întindea pe 59 de kilometri, a fost un act de modernitate remarcabilă, care a precedat inițiative similare în multe alte metropole europene. Acest moment este considerat actul de naștere al Sistemului Electroenergetic Național.

Electrificarea nu a fost doar un triumf tehnic, ci un veritabil catalizator pentru modernizarea socială și economică a țării. Lumina electrică a sporit siguranța publică, a extins viața socială după lăsarea întinericului și a creat condițiile pentru dezvoltarea industrială pe scară largă. Viziunea administrației locale și efortul inginerilor și tehnicienilor care au implementat acest proiect au pus bazele infrastructurii critice care susține România modernă.

Dincolo de resurse, tehnologii și decizii strategice, sectorul energetic național a fost clădit pe efortul și, adesea, pe sacrificiul uman. Dezvoltarea sa este indisolubil legată de munca istovitoare și periculoasă a generațiilor de mineri, petroliști, constructori și energeticieni. În special în sectorul minier din Valea Jiului, istoria este marcată de accidente de muncă recurente, explozii și surpări care au curmat nenumărate vieți, lăsând în urmă comunități îndoliate. Fiecare tonă de ulei extrasă a purtat cu sine un cost uman considerabil.

Mai mult, unele dintre cele mai ambițioase proiecte de infrastructură ale secolului XX au fost realizate printr-un regim de muncă forțată, în condiții de exterminare. Construcția Canalului Dunăre-Marea Neagră, un proiect cu o componentă energetică implicită, a implicat utilizarea pe scară largă a deținuților politici. În lagăre precum cel de la Cernavodă, în doar câteva luni, au fost înregistrate peste o sută de decese cauzate de înfometare, epuizare și tratamente inumane, transformând șantierul într-un cimitir. Meritul energetic include, așadar, și o dimensiune a sacrificiului și a rezilienței. Instituirea Ordinului „Meritul pentru Energie” nu ar onora doar inovația tehnică și managementul de succes, ci ar reprezenta și un act de recunoaștere a datoriei morale pe care statul o are față de memoria celor care și-au pierdut viața sau sănătatea în slujba asigurării independenței energetice a națiunii. Este un mod de a conferi demnitate și recunoaștere nu doar geniului ingineresc, ci și sacrificiului uman care a făcut posibil progresul energetic al României.

În a doua jumătate a secolului XX, România a demarat două programe strategice care i-au consolidat decisiv autonomia energetică: dezvoltarea hidroenergetică la scară largă și programul nuclear civil. Acestea nu au fost simple investiții, ci proiecte de anvergură națională, care au mobilizat resurse umane și materiale colosale și au demonstrat capacitatea excepțională a ingineriei românești.

Sistemul Hidroenergetic și de Navigație Porțile de Fier, realizat în colaborare cu Iugoslavia, reprezintă un exemplu elocvent. Inaugurarea Porților de Fier I în 1972 și punerea în funcțiune a Porților de Fier II între 1984 și 1986 au reprezentat nu doar „îmblânzirea Dunării”, ci și adăugarea unei capacități instalate masive și predictibile în Sistemul Energetic Național. Aceste hidrocentrale sunt active strategice de o importanță capitală, contribuind la stabilitatea rețelei și la producția de energie curată.

În paralel, dezvoltarea programului nuclear de la Cernavodă, bazat pe tehnologia canadiană CANDU, a fost o altă decizie strategică fundamentală. Punerea în funcțiune a Unității 1 în 1996 și a Unității 2 în 2007 a adus o sursă de energie sigură, în bandă, care astăzi asigură aproximativ 20% din consumul de electricitate al țării.

Cu un factor de capacitate constant de peste 90%, printre cele mai ridicate din lume pentru acest tip de reactor, CNE Cernavodă este un pilon al securității energetice și un contributor esențial la eforturile de decarbonizare.

Poziția geostrategică și resursele sale conferă României nu doar responsabilitatea de a-și asigura propria securitate energetică, ci și oportunitatea de a deveni un furnizor de stabilitate în regiunea extinsă a Mării Negre și în Europa de Sud-Est. Rolul țării în diplomația energetică regională este în plină ascensiune, materializat prin proiecte de interconectare de o importanță crucială.

Gazoductul BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria) este cel mai relevant exemplu în acest sens. Finalizarea primei sale faze reprezintă un pas major către diversificarea surselor și rutelor de aprovizionare cu gaze naturale, reducând dependența de o singură sursă și conectând piețele din regiune. Prin acest proiect, România nu doar că își consolidează propria securitate, ci devine un nod de tranzit vital și un pilon de stabilitate pentru statele vecine, contribuind activ la arhitectura energetică europeană. Această dimensiune diplomatică și geopolitică a activității energetice, care implică negocieri complexe și aliniere strategică, necesită recunoașterea la cel mai înalt nivel a meritelor celor care o fac posibilă

Funcționarea unui sector atât de complex și vital precum cel energetic depinde de un cadru de reglementare robust, transparent și predictibil. În România, acest rol este îndeplinit de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), o autoritate administrativă autonomă, aflată sub control parlamentar.

ANRE are atribuții esențiale, de la emiterea de licențe și autorizații, la elaborarea reglementărilor tehnice și comerciale, aprobarea tarifelor pentru serviciile de rețea și monitorizarea funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale. Activitatea sa este într-o continuă dinamică, fiind necesară transpunerea constantă a pachetelor legislative ale Uniunii Europene, care vizează crearea unei piețe interne a energiei competitive și integrate. Navigarea cu succes în acest mediu de reglementare, asigurând echilibrul între interesele producătorilor, operatorilor de rețea și consumatorilor, necesită un grad excepțional de profesionalism, expertiză tehnică și integritate. Aceste calități, esențiale pentru stabilitatea pieței și protecția consumatorului, reprezintă un merit deosebit și trebuie recunoscute ca atare.

Dincolo de rolul lor strategic în asigurarea securității energetice, marile companii de stat din sectorul energetic – Hidroelectrica, Romgaz, Nuclearelectrica – sunt veritabili piloni ai economiei naționale. Performanța lor operațională și financiară se traduce direct în contribuții masive la bugetul de stat, prin impozite, taxe și, în mod special, prin dividende, susținând astfel finanțarea serviciilor publice esențiale pentru toți cetățenii României.

Analiza rezultatelor financiare recente demonstrează fără echivoc această contribuție. Anul 2023, de exemplu, a fost unul remarcabil pentru Hidroelectrica, care, beneficiind de condiții hidrologice favorabile, a înregistrat o producție netă de 17.639 GWh (o creștere de 30% față de 2022), venituri de peste 12,1 miliarde RON și un profit net record de 6,3 miliarde RON. În consecință, Adunarea Generală a Acționarilor a aprobat distribuirea unor dividende brute totale de 6,29 miliarde RON, din care statul român, în calitate de acționar majoritar (80,06%), a beneficiat de o infuzie directă de capital de o importanță covârșitoare pentru finanțele publice.

În mod similar, Romgaz, cel mai mare producător de gaze naturale din țară, a raportat pentru 2023 o cifră de afaceri de 9 miliarde RON și un profit net de 2,8 miliarde RON. Proiecțiile pentru 2024 indică o creștere a profitului net la 3,2 miliarde RON și o majorare a producției de gaze la aproape 5 miliarde de metri cubi, consolidându-și poziția de companie strategică profitabilă. Nuclearelectrica, la rândul său, contribuie

constant cu aproximativ 20% la producția națională de electricitate, operând cu un factor de capacitate excepțional și generând profituri substanțiale.

Sectorul energetic reprezintă chintesența statului modern și un instrument fundamental de *soft power*. Stabilitatea și capacitatea sectorului energetic reflectă direct puterea și reziliența unei națiuni. În contextul geopolitic actual, marcat de atacul sângeros al Federației Ruse în Ucraina și de o competiție strategică globală, energia a redevenit un instrument dual, cu aplicabilitate directă în domeniul apărării. Strategia Națională de Apărare a României pentru perioada 2020-2024 subliniază rolul energiei ca resursă esențială pentru îndeplinirea misiunilor militare și imperativul de a spori reziliența în fața provocărilor de securitate prin eficientizarea consumului și diversificarea surselor. O armată modernă, în special în cadrul NATO, unde capacitatea de înarmare este în creștere, depinde de un flux constant și securizat de energie pentru baze, sisteme de comandă și control, logistică și operațiuni. Fără securitate energetică, capacitatea de apărare a țării este fundamental compromisă.

Securitatea energetică a României se fundamentează pe trei piloni: securitatea aprovizionării, durabilitate și competitivitate. Coloana vertebrală a acestei securități este producția de energie în bandă (baseload) – acea capacitate de generare constantă, 24/7, care asigură stabilitatea Sistemului Energetic Național (SEN) și funcționarea neîntreruptă a infrastructurii critice, a industriei și a serviciilor publice. În România, această producție este asigurată preponderent de surse nucleare, hidroelectrice, pe cărbune și pe gaze naturale. Spre exemplu, într-o zi obișnuită, producția nucleară (CNE Cernavodă) asigură constant circa 1.300-1.400 MW, reprezentând aproximativ 18-20% din consumul național. În perioade de vârf de consum sau de instabilitate a surselor regenerabile, termocentralele pe cărbune și gaz devin esențiale, aportul lor putând depăși 1.500 MW. În anul 2023, producția totală a României a fost de 56,03 TWh, la un consum de 54,26 TWh, demonstrând un echilibru fragil care trebuie consolidat. Dependenta exclusivă de surse intermitente (eolian, solar) ar expune România la riscuri masive de blackout, așa cum avertizează inclusiv Strategia Energetică 2025-2035.

Dependența energetică de state cu agende revizioniste, precum Federația Rusă și China, reprezintă o vulnerabilitate strategică majoră. Deși România a reușit performanța remarcabilă de a elimina dependența directă de gazul și petrolul rusesc, o nouă formă, mai subtilă și mai periculoasă, de dependență se conturează. Politicile verzi europene, implementate adesea dogmatic și fără o analiză aprofundată a consecințelor strategice, au condus la o dependență critică de tehnologia chineză (panouri fotovoltaice, invertoare, litiu pentru baterii). Această tranziție pripită a subminat industrii europene tradiționale, precum oțelăriile, și a creat vulnerabilități chiar și în lanțul de aprovizionare nuclear, unde Rusia și China controlează o parte semnificativă din procesele de conversie și îmbogățire a uraniului. Am înlocuit o dependență vizibilă cu una tehnologică, mult mai greu de contracarat. Concomitent, infrastructura energetică a devenit o țintă prioritară pentru atacuri cibernetice din partea unor actori statali ostili. În România, sectorul energetic este cel mai vizat, înregistrând 31% din totalul atacurilor cibernetice în 2023. Un atac cibernetic de succes asupra dispeceratelor naționale, a sistemelor SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition) sau a rețelelor de transport ar putea paraliza nu doar economia, ci și capacitatea de răspuns a statului, generând panică și instabilitate socială. Recunoașterea acestei amenințări a condus la inițiativa înființării Centrului de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică în Energie (CRISCE), dar efortul trebuie susținut și prin recunoașterea meritelor celor care apără acest front invizibil.

Concomitent, infrastructura energetică a devenit o țintă prioritară pentru atacuri cibernetice din partea unor actori statali ostili. În România, sectorul energetic este cel mai vizat, înregistrând 31% din totalul atacurilor cibernetice în 2023. Un atac de succes ar putea paraliza nu doar economia, ci și capacitatea de răspuns a statului, generând panică și instabilitate socială. Recunoașterea acestei amenințări a condus la inițiativa înființării Centrului de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică în Energie (CRISCE), dar efortul trebuie susținut și prin recunoașterea meritelor celor care apără acest front invizibil.

Sectorul energetic este un domeniu de o complexitate tehnică excepțională, care necesită o pregătire profesională de înaltă specializare și decenii de perfecționare continuă. De la inginerii de mină și ortacii care, prin sacrificiul lor, au asigurat energia de bază a industrializării României, la inginerii energeticieni, petroliști, gaziști, hidroenergeticieni și fizicienii nucleari, toți formează un corp de elită profesională, a cărui contribuție la siguranța și bunăstarea națiunii este inestimabilă. Cu toate acestea, în ultimii ani, acești profesioniști au fost adesea marginalizați, umiliți și pe nedrept judecați de un discurs public simplist, promovat de politici verzi implementate dogmatic, care au ignorat realitățile tehnice și au șters cu buretele contribuția lor istorică la menținerea "luminii aprinse". Acest ordin își propune să le recunoască meritele și să repare o nedreptate morală. Mai mult, nivelul de salarizare din companiile de stat și din administrația publică din sectorul energetic este adesea necompetitiv, salariile directorilor funcționari publici putând fi chiar și sub 8.000 de lei net, o sumă modestă în comparație cu responsabilitățile imense. În acest context, o formă de recunoaștere morală și publică, la cel mai înalt nivel al statului, devine nu doar o măsură complementară, ci una esențială pentru a menține moralul, a stimula performanța și a reține talentele în țară.

Prezenta propunere legislativă urmărește să cultive și să formalizeze conceptul de patriotism energetic – o doctrină de acțiune definită prin devotament față de interesele energetice ale României. Acest patriotism nu este o formă de naționalism agresiv, ci o loialitate virtuoasă și civică față de țară, manifestată prin acțiuni concrete care vizează consolidarea securității naționale, asigurarea siguranței cetățenilor și garantarea producției de energie în bandă, în beneficiul exclusiv al României și al aliaților săi. Instituirea Ordinului „Meritul pentru Energie” va crea un corp elitist de români decorați, un reper de onoare și competență, care împărtășesc și promovează această valoare fundamentală.

2.3. Schimbări preconizate

Prezenta propunere legislativă instituie **Ordinul „Meritul pentru Energie”**. Această schimbare vizează:

1. **Repararea unei omisiuni istorice:** Alinierea sistemului național de decorații la realitățile secolului XXI, prin recunoașterea formală a unui sector la fel de vital precum sănătatea, învățământul sau cultura, deja onorate prin ordine specifice.
2. **Stimularea excelenței:** Crearea unui mecanism de recunoaștere și recompensare a meritelor excepționale ale persoanelor fizice și juridice care contribuie la securitatea energetică, la dezvoltarea producției în bandă, la inovare tehnologică și la protejarea infrastructurii critice.
3. **Reabilitarea morală:** Recunoașterea publică a sacrificiilor și contribuțiilor generațiilor de energeticieni – mineri, petroliști, gaziști, hidro și nucleariști – care au fost pe nedrept marginalizați de politicile verzi din ultimii ani. Ordinul are menirea de a reînvia mândria națională și dorința de a reconstrui industria energetică pe baze proprii și europene, reducând dependențele toxice de actori din afara UE și NATO.
4. **Consolidarea patriotismului energetic:** Ordinul va funcționa ca un catalizator pentru crearea unei comunități de valoare, un corp de cavaleri dedicați interesului național în domeniul energiei, care să servească drept model pentru tânăra generație de specialiști.

Prezenta propunere legislativă este structurată pe două paliere juridice distincte, dar interconectate: un set de dispoziții care constituie legea de sine stătătoare de instituire a Ordinului și un set de dispoziții care operează modificări directe asupra legii-cadru. Această abordare duală este impusă de normele de tehnică legislativă și asigură atât autonomia regulamentară a noului ordin, cât și integrarea sa perfectă în sistemul național.

1. Analiza dispozițiilor de instituire (Art. 1-14 din propunere):

- **Articolul 1:** Acest articol fundamentează existența legală a Ordinului „Meritul pentru Energie”. Prin derogarea de la art. 79 din Legea nr. 29/2000, care stabilește procedura standard de instituire a noilor

decorații, se utilizează prerogativa Parlamentului ca unică autoritate legiuitoare de a crea, prin lege, o nouă distincție. Alineatele următoare definesc natura juridică a Ordinului: **decorație civilă pe domenii de activitate**, stabilindu-i astfel locul în taxonomia sistemului național. Mai departe, se definește **scopul și sfera de aplicare**, elemente esențiale care ghidează interpretarea și aplicarea legii. Se consacră juridic obiectivul de a onora contribuțiile la securitatea energetică, de a promova **patriotismul energetic** și de a recompensa inovația. Definirea clară a potențialilor beneficiari (cetățeni români și străini, unități economice, instituții) conferă legii predictibilitate și un caracter nediscriminatoriu.

- **Articolele 2, 3 și 7:** Aceste articole stabilesc identitatea vizuală și structurală a Ordinului. Art. 2 descrie însemnele, transformând simbolistica (fulgerul lui Prometeu, culorile, deviza „*Amor patriae energiae*”) în elemente cu forță juridică, protejate de lege. Art. 7 stabilește ierarhia internă în cele patru grade clasice (Cavaler, Ofițer, Comandor, Mare Ofițer), asigurând alinierea la tradiția faleristică europeană și românească. Art. 3 consacră Regulamentul și modelul desenat (anexele) ca fiind **parte integrantă din lege**, conferindu-le astfel putere de lege și obligativitate *erga omnes*.
- **Articolele 4, 5, 6 și 8:** Aceste articole reglementează mecanismul instituțional prin care se acordă distincția. Art. 4 reiterează prerogativa constituțională a Președintelui României de a conferi decorații și stabilește, în mod esențial, **dreptul de propunere** al ministrului energiei și al altor conducători de instituții de resort. Aceasta asigură că propunerile vin de la autorități cu expertiză tehnică în domeniu, garantând un proces de selecție fundamentat pe merite reale. Rolul de filtru al Cancelariei Ordinului este, de asemenea, reafirmat. Art. 6, prin limitarea numărului de membri la 6.000, are rolul juridic de a **conserva prestigiul și exclusivitatea Ordinului**, prevenind devalorizarea acestuia prin inflație de acordări. Art. 8 detaliază importanța **brevetului** ca *instrumentum probatoriu* oficial, care atestă calitatea de cavaler, și stabilește proceduri de validare care reflectă ierarhia gradelor (semnătură olografă a Președintelui pentru gradele superioare).
- **Articolele 9, 10, 11, 12 și 13:** Aceste dispoziții reglementează aspectele ce țin de comunitatea cavalerilor și de etica acestora. Art. 9, prin denumirea generică de "Cavaleri", creează o identitate comună și un *esprit de corps*. Art. 10, prin stabilirea Zilei Ordinului, nu are doar un rol comemorativ, ci creează un cadru legal pentru întrunirea membrilor, consolidând coeziunea acestora. Articolele 11, 12 și 13 sunt de o importanță juridică capitală, deoarece instituie **Consiliul de Onoare**, un veritabil mecanism de autoreglementare morală. Acesta funcționează ca o instanță de judecată internă, având competența de a analiza faptele dezonorante și de a propune retragerea decorației. Astfel, legea asigură că prestigiul Ordinului este apărut nu doar de stat, ci și de membrii săi, garantând menținerea unor standarde înalte de conduită.

2. Analiza dispozițiilor de modificare a Legii nr. 29/2000 (Art. 15 din propunere):

Această secțiune a propunerii legislative este intervenția cea mai tehnică și esențială pentru integrarea sistemică a noului Ordin. Fără aceste modificări, Ordinul ar exista într-un vid juridic, necorelat cu restul decorațiilor naționale.

- **Modificarea Art. 7 și Art. 10 din Legea nr. 29/2000:** Prin introducerea unor noi liniuțe și puncte, se acordă **personalitate juridică** Ordinului și Medaliei „Meritul pentru Energie” în cadrul sistemului național. Acestea nu mai sunt doar creații ale unei legi separate, ci devin componente recunoscute ale listei oficiale de decorații civile pe domenii de activitate și ale ierarhiei interne a acestora. Este actul formal de înscriere în "cartea de onoare" a statului român.
- **Modificarea Art. 30 din Legea nr. 29/2000:** Aceasta este, poate, cea mai importantă intervenție din punct de vedere al dreptului faleristic. Articolul 30 stabilește **ordinea de precădere** a tuturor decorațiilor românești, adică ordinea în care acestea se poartă și importanța lor relativă. Propunerea legislativă operează șapte intervenții chirurgicale, inserând fiecare grad al noului Ordin și fiecare clasă a noii Medalii în grupurile de echivalență corespunzătoare. De exemplu, gradul de Mare Ofițer

al Ordinului „Meritul pentru Energie” este plasat la același nivel ierarhic cu gradele similare ale ordinelor Meritul Agricol, Cultural, Sanitar etc. (pct. 6 al art. 30). Această operațiune asigură principiul parității juridice și de prestigiu, garantând că noua decorație nu este nici superioară, nici inferioară celorlalte decorații sectoriale, ci se bucură de un statut egal, menținând astfel coerența și echilibrul întregului sistem național de decorații.

În concluzie, schimbările preconizate nu se rezumă la un simplu act declarativ, ci construiesc un edificiu juridic complet. Se instituie un nou ordin cu o identitate proprie, un scop patriotic clar și un regulament intern robust, și, în același timp, se amendează cu precizie legea-cadru pentru a-l ancora ferm în tradiția și ierarhia sistemului național de onoruri, asigurându-i astfel legitimitatea, prestigiul și perenitatea.

2.4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Intrarea în vigoare a prezentului act normativ este proiectată să genereze un ansamblu de beneficii strategice, morale și socio-economice, cu un impact financiar direct nul asupra bugetului general consolidat. Analiza cost-beneficiu relevă o preponderență covârșitoare a efectelor pozitive, care transcend sfera pur economică și contribuie la consolidarea securității naționale și a coeziunii sociale.

Beneficii estimate:

- Principalul beneficiu este de natură imaterială, dar cu efecte concrete profunde asupra capitalului uman, care reprezintă cel mai valoros activ al sectorului energetic. Instituirea Ordinului „Meritul pentru Energie” constituie un act de reparație morală și de recunoaștere a demnității profesionale pentru generații de energeticieni – de la mineri și petroliști la ingineri nucleariști – a căror contribuție fundamentală la dezvoltarea și securitatea României a fost adesea subevaluată sau chiar denigrată în contextul unor politici energetice fluctuante. Prin crearea unui mecanism formal de onorare a meritelor, statul român transmite un semnal puternic de apreciere, stimulând moralul, loialitatea și dedicarea într-un sector unde nivelul de salarizare, în special în companiile de stat și în administrația publică, nu reflectă întotdeauna complexitatea și responsabilitatea muncii prestate. Mai mult, Ordinul va contribui la forjarea și consolidarea unui patriotism energetic, creând un corp de elită al cavalerilor decorați, care vor acționa ca promotori ai interesului național, ai securității energetice și ai excelenței profesionale, servind drept model pentru tânăra generație de specialiști. Pe plan strategic, un corp profesional motivat și onorat reprezintă cea mai solidă garanție pentru operarea sigură și eficientă a infrastructurii energetice critice, sporind reziliența națională în fața amenințărilor hibride și a provocărilor geopolitice.
- Pe plan economic, instituirea Ordinului funcționează ca un catalizator indirect, dar semnificativ, pentru performanță. Recunoașterea publică la cel mai înalt nivel acționează ca un puternic stimulent non-financiar, încurajând inovația, eficiența operațională și managementul performant în cadrul companiilor strategice de stat (precum Hidroelectrica, Romgaz, Nuclearelectrica), a căror

profitabilitate se traduce în contribuții directe și substanțiale la bugetul de stat prin dividende și impozite. Într-o piață a muncii globalizată și extrem de competitivă pentru specialiștii din domeniul tehnic, prestigiul conferit de un ordin național poate deveni un factor determinant în atragerea și retenția talentelor, contracarând fenomenul de "brain drain" și asigurând continuitatea expertizei necesare pentru proiecte viitoare de anvergură (ex: SMR-uri, hidrogen, CCS). Pe plan extern, existența unui astfel de ordin sporește prestigiul instituțional al României și al companiilor sale energetice, consolidând poziția țării ca actor regional serios, predictibil și capabil să-și onoreze elitele profesionale, un semnal important pentru partenerii strategici și investitori.

Costuri estimate: Propunerea legislativă este concepută pentru a nu genera costuri suplimentare pentru bugetul general consolidat. Conform prevederilor exprese ale art. 71 din Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, „Sumele necesare pentru confecționarea însemnelor, brevetelor, rozetelor, baretelor și cutiilor decorațiilor, precum și pentru toate activitățile Cancelariei Ordinelor se alocă, printr-un capitol distinct, în bugetul Administrației prezidențiale”. Prin urmare, toate costurile materiale aferente producerii însemnelor și documentelor oficiale pentru Ordinul „Meritul pentru Energie” vor fi absorbite în cadrul bugetului deja existent și alocat anual Administrației Prezidențiale pentru acest scop. De asemenea, sarcinile administrative legate de gestionarea propunerilor, evidența membrilor și organizarea Consiliului de Onoare vor fi preluate de structurile existente ale Cancelariei Ordinelor, fără a necesita suplimentarea de personal sau crearea de noi entități administrative.

3.2. Impactul social

- **Creșterea coeziunii și a moralului:** Va spori semnificativ moralul și motivația celor peste 150.000 de angajați din sectorul energetic, consolidând sentimentul de apartenență la o comunitate profesională de elită, esențială pentru funcționarea statului.
- **Promovarea modelelor de urmat:** Va oferi societății modele de profesionalism, dedicare și patriotism, într-un domeniu tehnic adesea neînțeles de publicul larg.
- **Educarea publicului:** Va contribui la o mai bună înțelegere publică a complexității și importanței strategice a energiei, depășind clișeele și simplificările.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu este cazul.

3.4. Impactul macroeconomic

Instituirea Ordinului „Meritul pentru Energie”, deși un act de natură preponderent morală și simbolică, este proiectată să genereze efecte macroeconomice pozitive, indirecte, dar semnificative și de durată. Impactul se propagă prin canalul consolidării capitalului uman și al creșterii predictibilității și performanței într-un sector care constituie fundamentul întregii economii naționale. Prin recunoașterea și stimularea excelenței, se creează premisele pentru o funcționare mai eficientă a sectorului energetic, cu reverberații directe asupra principalilor indicatori macroeconomici.

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

- **Stimularea performanței:** Recunoașterea la cel mai înalt nivel va acționa ca un stimulent non-financiar puternic pentru inovație, eficiență operațională și management performant în cadrul companiilor energetice.

- **Atragerea și retenția talentelor:** Într-o piață globală a specialiștilor, prestigiul conferit de un ordin național poate contribui la atragerea tinerilor către cariere tehnice în energie și la retenția experților de valoare în țară.
- **Consolidarea încrederii investitorilor:** Un sector energetic în care excelența este recunoscută și premiată de stat este un semnal de stabilitate, predictibilitate și seriozitate, elemente esențiale pentru atragerea de investiții strategice pe termen lung, necesare pentru atingerea Țintelor din Strategia Energetică 2025-2035.

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Nu este cazul.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

Nu este cazul.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Nu este cazul

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Nu este cazul.

3.9. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
1. buget de stat, din acesta:						
1. impozit pe profit						
2. impozit pe venit						
1. bugete locale						
1. impozit pe profit						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat:						
1. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
1. buget de stat, din acesta:						
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						

1. bugete locale:						
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						
1. bugetul asigurărilor sociale de stat:						
1. cheltuieli de personal						
2. bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: 1. fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; Nu este impact financiar. 2. declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este impact financiar						
4.8. Alte informații Nu este cazul.						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ Nu este cazul.
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Nu este cazul.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor Nu este cazul. prevederi de drept UE)
5.3.1. Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Nu este cazul.
5.3.2. Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE Nu este cazul.

5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu este cazul.

5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate

Nu este cazul.

5.6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Nu este cazul.

6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Nu este cazul.

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Nu este cazul.

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

6.5. Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ

Se solicită avizul CL.

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării

Se solicită avizul CSAT.

c) Consiliul Economic și Social

Se solicită avizul CES.

d) Consiliul Concurenței

e) Curtea de Conturi

6.6. Alte informații

Se solicită punctul de vedere al Administrației Prezidențiale - Cancelaria Ordinilor.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Nu este cazul.

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

8.2. Alte informații

În numele inițiatorilor,
Sebastian-Ioan Burduja
Deputat PNL

EDUARD-TATIAN MITITELU

Tabel susținători

Lege

privind instituirea Ordinului Meritul pentru Energie, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătura
1.	BURDUJA SEBASTIAN - IOAN	PNL	
2.	ROMAN FIORIN	PNL	
3.	ANDREI ALEXANDRU	PNL	
4.	Ciprian Ilie	PNL	
5.	Alexandru MURARU	PNL	
6.	DOGDAN IONEL	PNL	
7.	Lucian BOBE	PNL	
8.	ROSCA MIRCEA	PNL	
9.	Vela Ion Marcel	PNL	
10.	Bende Sandor	UDMR	
11.	Crista Octavian	PNL	
12.	MITITELU EDUARD-TATIAN	PNL	
13.	CRUSOVEANU Marian	PNL	
14.	Mircea Fecit	PNL	
15.	Adrian Iliescu	PNL	
16.	Raluca Turcan	PNL	
17.	MOISIN RADU-MARIU	PNL	
18.	DIPIEA-DUMITRU	PNL	
19.	Gal Calin	PNL	
20.	TOATA MI	PSD	
21.	Cotinescu Aurelian	PNL	

privind instituirea Ordinului Meritul pentru Energie, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României

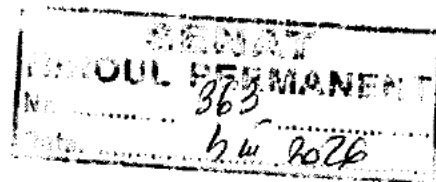
[illegible]

Tabel susținători

Lege

privind instituirea Ordinului Meritul pentru Energie, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătura
1.	BURDUJA SEBASTIAN - IOAN	PNL	
2.	POMAH FIODIN	PNL	
3.	ANDREI ALEXANDRU	PNL	
4.	Ciprian Iuliu	PNL	
5.	Alexandru MURARU	PNL	
6.	DOGDAN IONEL	PNL	
7.	Lucian BOLE	PNL	
8.	ROSCA MIRCEA	PNL	
9.	Vela Ion Marcel	PNL	
10.	Bende Sándor	UDMR	
11.	Creța Octavian	PNL	
12.	MITITELU EDUARD-TATIAN	PNL	
13.	Crusoveanu Horia	PNL	
14.	Donel Finescu	PNL	
15.	VARDA GLAS	PNL	
16.	MIHAI COȘTEȘ	PNL	
17.	OVIDIU IITAREI	PNL	
18.	Moraru Cosmin	PNL	
19.	ROȘU LAUREN	PNL	
20.	Pașculescu Vlad	PNL	
21.	Pauline Nicoleta	PNL	

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT**

Către Biroul permanent al Senatului

Subsemnatul, István-Lóránt ANTAL, senator ales în circumscripția electorală nr. 21 Harghita, prin prezenta vă rog să aprobați solicitarea mea de a dobândi calitatea de co-inițiator al

- ☒ - *Propunerii legislative privind instituirea Ordinului Meritul pentru Energie, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României (L123/2026);*
- *Propunerii legislative pentru stimularea prelucrării superioare a gazului natural în România (B92/2026).*

Vă mulțumesc.

Cu stimă,

Senator Antal Lóránt

04.03.2026